

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 5.5.2008
KOM(2008)234 endelig

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Rapport om gennemførelsen af EF-handlingsprogrammet til fremme af organer, der er aktive på europæisk plan på kulturområdet.

(forelagt af Kommissionen)

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Rapport om gennemførelsen af EF-handlingsprogrammet til fremme af organer, der er aktive på europæisk plan på kulturområdet.

1. INDLEDNING

Denne rapport forelægges i henhold til bestemmelserne i afgørelse nr. 792/2004/EF¹ af 21. april 2004 om et EF-handlingsprogram til fremme af organer, der er aktive på europæisk plan på kulturområdet. Rapporten indeholder de vigtigste resultater af indsatsen for at virkeliggøre programmets målsætninger og Kommissionens holdning til de vigtigste konklusioner og anbefalinger i den endelige eksterne evaluering af programmet, som kan findes på følgende adresse:

http://ec.europa.eu/culture/index_en.html

2. PROGRAMMETS BAGGRUND

2.1. Programmets mål

I henhold til afgørelse nr. 792/2004/EF sigter programmet mod at styrke Fællesskabets indsats på kulturområdet og gøre den mere effektiv ved at støtte organer, der er aktive på europæisk plan på dette område.

Aktiviteterne skal bidrage til eller kunne bidrage til udviklingen og gennemførelsen på fællesskabsplan af samarbejdspolitikken og aktiviteterne på kulturområdet.

I afgørelsen nævnes det, at organernes hovedaktiviteter, der bidrager til styrkelse og effektivisering af Fællesskabets indsats på kulturområdet, er følgende:

- at være repræsentant for de berørte parter på fællesskabsplan
- at formidle oplysninger om Fællesskabets indsats
- at etablere europæiske netværk for kulturorganisationer
- at være repræsentant for og give oplysning til samfund for regionale sprog og mindretalssprog i Den Europæiske Union
- at indsamle og formidle oplysninger vedrørende lovgivning, uddannelse og medier
- at fungere som "kulturambassadør" og fremme bevidstheden om den fælles europæiske kulturarv

¹ EUT L 138 af 30.4.2004, s. 40.

- at bevare og holde mindet i live om de vigtigste steder og arkiver i tilknytning til deportationerne som symboliseret ved de mindesmærker, der er blevet rejst ved de tidligere koncentrationslejre og andre steder, hvor et stort antal civile ofre har været udsat for martyrdød og udslættelse, og at bevare minderne om ofrene på disse steder.

2.2. Generel beskrivelse af fællesskabsstøtten

EF-handlingsprogrammet til fremme af organer, der er aktive på europæisk plan på kulturområdet består af tre forskellige emneområder:

- **Emneområde I** er rettet mod støtte til to organer, som har modtaget støtte fra Europa-Kommissionen i de sidste 20 år, nemlig Det Europæiske Kontor for Mindre Anvendte Sprog (EBLUL) og Mercator-nettet, som består af tre forskellige centre nemlig Mercator Medier, Mercator Lovgivning og Mercator Uddannelse.

- **Emneområde II** er rettet mod støtte til organer, der arbejder for virkeliggørelsen af et mål af generel europæisk interesse på kulturområdet. I 2004 og 2005 blev der ydet støtte til de særlige organisationer i bilag II til programmet, forudsat at de opfyldte betingelserne i finansforordningen og gennemførelsesreglerne hertil samt i basisretsakten. I 2006 blev der ydet støtte efter en indkaldelse af forslag.

- **Emneområde III** er rettet mod støtte til foranstaltninger med henblik på at bevare og holde mindet i live om de vigtigste steder og arkiver i tilknytning til deportationerne. Der blev ydet støtte hertil efter en række indkaldelser af forslag.

Der blev ydet to former for støtte: **Årlig driftsstøtte** under emneområde I og II til støtte for organernes årlige arbejdsprogram, og **aktivitetsstøtte** under emneområde III.

EF-handlingsprogrammet omfattede en periode på **3 år**. 2004, 2005, 2006.

2.3. Fremtidige rammer for Fællesskabets støtte på dette område

Programmet udløb den 31. december 2006. Programmets forskellige dele er dog blevet indarbejdet i tre forskellige programmer for perioden 2007-2013:

- Emneområde I er blevet indarbejdet i Programmet for livslang læring i et tværgående program under nøgleaktivitet 2: Sprog

- Emneområde II er blevet indarbejdet i Kulturprogrammet for 2007-2013 under streng 2: "Støtte til europæiske kulturinstitutioner"

- Emneområde III er blevet indarbejdet i programmet "Borgere for Europa 2007-2013" under aktion 4 "Aktiv europæisk erindring".

3. DEN EKSTERNE EVALUERING

3.1. Formålet med evalueringen

Efter udbud nr. EAC 41/2006² blev Ernst & Young og Partnere udvalgt til at foretage evalueringen.

Den eksterne evaluering tog sigte på at analysere programmets samlede og de enkelte deles gennemslagskraft, kvaliteten af programmets gennemførelse og effekten heraf samt bæredygtigheden i de støttede projekter eller organer.

Evalueringen har fokuseret på hele programperioden (2004-2006). Indarbejdelsen af programmets tre emneområde i tre nye programmer fra 2007 er et særligt emne, som også er behandlet i evalueringen.

3.2. Metode

Den eksterne evalueringseksperts metode kan resumeres således:

- detaljeret definition af evalueringsspørgsmålene
- indsamling af primære og sekundære data
- analyse af de indsamlede data
- besvarelse af evalueringsspørgsmålene
- anbefalinger.

Der blev anvendt tre former for dataindsamling: dokumentariske oplysninger, interview med projektledere, afviste ansøgere og EU-tjenestemænd og endelig strukturerede undersøgelser.

3.3. Evalueringresultater

Støttemodtagerne under programmets emneområde I var Det Europæiske Kontor for Mindre Anvendte Sprog og Mercator-nettet. Organernes vigtigste aktiviteter er at indsamle og formidle oplysninger på europæisk niveau om uddannelse, medier og lovgivning i relation til mindretalssprog, at yde administrativ støtte til indsendelse af ansøgninger til EU-programmer og at etablere passende partnerskaber vedrørende mindretalssprog.

To tredjedele af støttemodtagerne under programmets emneområde II var foreninger eller fonde, hvoraf hovedparten er beliggende i Bruxelles. Fire støttemodtagere fra udvælgelsen i 2006 kom fra de nye medlemsstater. De vigtigste aktiviteter omfatter netværksaktiviteter, kunstnerisk virksomhed, støtte til kulturel udfoldelse, repræsentationsaktiviteter for organisationer i samspillet med EU-institutionerne samt forsknings- og uddannelsesaktiviteter. Antallet af støttemodtagere under emneområde II har været stabilt: 36 i 2004, 35 i 2005 og 34 i 2006, hvoraf 16 var nye. I alt har 53 forskellige organisationer modtaget støtte.

Under emneområde III var hovedparten af de projekter, der modtog støtte, fra Tyskland. Målgrupperne var bl.a. den brede offentlighed, unge, forskere og akademikere. Hvad angår projektresultaterne arbejdede de fleste projekter med vedligeholdelse/udnyttelse af arkiver til brug for konferencer, udstillinger, biblioteker mv. og med indsamling af vidnesbyrd fra

² 2006/S 122-129441.

øjensvidner. Andre projekter vedrørte tilrettelæggelse af mindeforanstaltninger og andre arrangementer, kunstnerisk arbejde og didaktisk materiale eller undervisningsmateriale eller restaurering af mindesmærker med stor symbolværdi. Antallet af udvalgte projekter under dette emneområde har også været stabilt: 28 i 2004, 25 i 2005 (hvoraf 24 var nye) og 24 i 2006, hvoraf 20 var nye. I alt 72 forskellige organisationer har således modtaget støtte.

3.3.1. Gennemslagskraft

Det var et stort arbejde at drage de overordnede konklusioner om indsatsens gennemslagskraft på programniveau, da programmet i sagens natur er sammensat af projekter med en meget lille fællesnævner. Evalueringseksperter rapporterede om den udbredte opfattelse, at programmet bidrog til den overordnede målsætning om at *fremme organer, der er aktive på europæisk plan på kulturområdet*.

Denne målsætning blev især opfyldt af de organer, der modtog støtte under emneområde I og de netværk, der modtog støtte under emneområde II. Evalueringseksperter fandt, at kulturaktørernes organisationer var blevet bedre, at deres aktivitetsområder var blevet udvidet, og at de var blevet mere professionelle i deres optræden i EU-projekter og i EU-partnerskaber. Støttemodtagere med betegnelsen "kulturambassadører" bidrog til målsætningen på et mere symbolsk niveau.

Organernes resultater inden for de *hovedaktiviteter*, der er nævnt i bilag I til afgørelsen, som *bidrager til styrkelse og effektivisering af Fællesskabets indsats på kulturområdet*, kan betegnes som gode, men dog uensartede, da der blev lagt mere vægt på visse aktiviteter end andre.

De berørte parter var eksempelvis ikke fuldt ud tilfredse med programmets bidrag til aktiviteterne *at være repræsentant for de berørte parter på fællesskabsplan* og *at formidle oplysninger om Fællesskabets indsats*. Evalueringseksperter mente, at støttemodtagernes karakter bidrager til forholdsvis ringe resultater, hvad angår formidling af oplysninger. Dette skyldes, at organerne er kendetegnet ved en særlig ekspertise eller et særligt interesseområde inden for mindretalssprog, et bestemt kulturområde eller mindeforanstaltninger. Ifølge evalueringseksperter var kun få arrangementer (emneområde II) og få projekter under emneområde III rettet mod den brede offentlighed. Det største problem er dog, at formidling af informationer tilsyneladende ikke prioriteres højt af støttemodtagerne (emneområde II), selvom der noteres en vis forbedring for enkelte af dem (f.eks. de begrænsede oplysningsaktiviteter om Fællesskabets indsats for mindretalssprog under emneområde I). Som en konsekvens heraf manglede programmet synlighed.

Generelt prioriteres formidlingsaktiviteter ikke særlig højt af støttemodtagerne under emneområde II. De netværk, der modtog støtte under dette emneområde, gennemførte en række oplysnings- og formidlingsaktiviteter, især om oplysninger vedrørende EU. Oversættelser er stadig sjældne, men et større antal støttemodtagere (18) organiserede konferencer og forbedrede næsten alle sammen deres websteder. Desuden blev deres repræsentationsaktiviteter, forbedret med tiden. De organer, der modtog støtte under programmets emneområde II, får bedre skudsmål, hvad angår repræsentation af de berørte parter på europæisk plan.

I evalueringen hedder det, at programmet havde succes med at fremme organer, der er aktive på europæisk plan på kulturområdet, og med deres *netværksarbejde*, især via de strukturer,

der modtog støtte under emneområde I, og de netværk, der modtog støtte under emneområde II. Med tiden steg antallet af partnerskaber, der modtog støtte under emneområde II.

Et af målene for de organer, der modtog støtte under emneområde II, er at *give oplysning om EU til samfund for regionale sprog og mindretalssprog*. Evalueringseksperter konkluderede, at resultaterne under dette mål er begrænsede, især hvad angår Mercator-nettet. Dette skyldes følgende mangler: Internettet er det vigtigste formidlingsredskab (internetadgang og adgang til webstedet); på grund af høje omkostninger til oversættelse kan der kun dækkes et begrænset antal sprog; det begrænsede (men dog stigende) antal brugere. Den umiddelbare inddragelse af de nye medlemsstater i organisationernes aktivitetsområder er derimod en styrke.

På grundlag af en række indikatorer og deskriptorer konkluderede evalueringseksperter, at de organer, der modtog støtte under programmets emneområde I, i høj grad deltog i arbejdet med *at indsamle og formidle oplysninger vedrørende lovgivning, uddannelse og medier i forbindelse med mindretalssprog*. Indikatorerne omfatter de forskellige oplysninger, der indsamledes og kortlagdes, udviklingen af redskaber til formidling samt antallet af personer, der søger oplysninger, og deres geografiske spredning.

De projekter, der modtog støtte under emneområde III opfyldte generelt målet om at *bevare og holde mindet i live om de vigtigste steder og arkiver i tilknytning til deportationerne*. Projektlederne peger dog selv på, at projekterne kun i ringe grad bidrog til at forbedre de nuværende og kommende generationers kendskab til deportationerne. De foranstaltninger, der modtog støtte fra programmet, bidrog til at undgå et *fald* i dette kendskab. Støttemodtagerne er således enige om, at målet om at *bevare minderne om ofrene* kun delvist er opfyldt. Der skal gøres en ekstra indsats for at indsamle vidnesbyrd (hvilket betyder, at der er behov for supplerende midler) – dette arbejde haster, da der bliver stadig færre øjenvidner til deportationerne.

2. Omkostningseffektivitet

Generelt gjorde manglen på overvågningsdata det vanskeligt at måle programmets overordnede omkostningseffektivitet. Evalueringseksperter konkluderede, at indsatsens omkostningseffektivitet varierer mellem de forskellige emneområder og inden for hvert emneområde. For eksempel forbedrede Mercator-nettet (emneområde I) sin omkostningseffektivitet: Støttebeløbets størrelse forblev det samme i hele perioden, men antallet af aktiviteter steg støt. Øget systematisk overvågning af projekter og aktiviteter, især i tilfælde, hvor der blev tildelt støttebeløb over gennemsnittet, ville gøre aktiviteterne mere omkostningseffektive.

Støttemodtagere og ansøgere under emneområde II udtrykte ønske om mere gennemsigtighed i *ansøgningsproceduren* (f.eks. vedrørende udvælgelseskriterierne og sammensætningen af evalueringsudvalget og udpegelsen af medlemmer hertil). Flere svarpersoner fandt, at mere *målelige udvælgelseskriterier* ville have givet udvælgelsesproceduren større legitimitet. På ansøgningsstadiet ville mere teknisk bistand og bedre kommunikation have været nyttigt.

Under programmets emneområde II var indførelsen af ordningen med *indkaldelser af forslag* i 2006 et positivt skridt i retning af en gennemsigtig og konkurrencepræget procedure og væk fra et system med øremærkning, hvilket gav mulighed for at vælge støttemodtagere på et bredere ansøgergrundlag. Støttemodtagere i projekter, der blev udvalgt i henhold til proceduren under emneområde II i 2006, mente, at resultaterne af indkaldelsen blev meddelt

meget sent, og at meddelelsen i hvert fald burde være givet inden programmets forventede startdato. Der var enighed om, at en tidligere meddelelse af resultaterne ville have bidraget til opfyldelsen af organernes mål.

Evalueringseksperter fandt, at *opdelingen af støttemodtagerne* i indkaldelsen af forslag under programmets emneområde II – med en opdeling i kulturambassadører, europæiske netværk eller organer, der organiserer kulturarrangementer – kun havde haft begrænset virkning, da analysen af organisationernes aktiviteter viste, at de var meget ens.

Evalueringseksperter fandt, at under programmets emneområde III frembragte projekterne konkrete resultaterne til trods for deres ringe størrelse og begrænsede tidshorisont. Med små støtteleb blev der således frembragt konkrete produkter. Manglende midler til oversættelse begrænsede dog projekternes synlighed.

På programniveau bør det understreges, at uanset hvor omkostningseffektivt, resultatet af støtten til indsatsen er, vil virkningen være begrænset, når formidlingen af resultaterne ikke er optimal.

3. Bæredygtighed

Der kan vanskeligt drages generelle konklusioner om bæredygtigheden af aktionerne på programniveau. Under de enkelte emneområder tyder meget dog på, at resultaterne vil være ved efter projektets afslutning.

Den støtte, der blev ydet under emneområde I, bidrog til at udvikle organernes ekspertise og til at gøre fremskridt i forskningen i mindretalssprog. For disse organisationer gav deltagelsen i programmet dem en mulighed for at forberede sig på at deltage i konkurrencer inden for rammerne af de nye programmer. De berørte parter bekræftede, at netværkene og deres ekspertise var blevet så anerkendte, at de ville få lettere ved at finde alternative kilder til finansiering. Bæredygtigheden i netværkene gør EU-støtten mere omkostningseffektiv.

Resultaterne fra emneområde II viser også virkninger på længere sigt: Et overvejende flertal af støttemodtagere udtaler, at de har skabt langsigtede relationer med medlemmerne af netværkene. 90 % af organerne påpegede, at resultaterne af deres aktiviteter anvendes af andre organisationer, og der var enighed om, at EU-støtten bidrog til at gøre organisationerne mere synlige og mere troværdige over for andre finansieringsorganer.

Inden for rammerne af projekter under emneområde III blev der etableret et begrænset antal særlige partnerskaber. I henhold til projektlederne er partnerskaber mindre relevante for denne type projekter. Evalueringseksperter mener, at flere partnerskaber inden for rammerne af projekter vedrørende mindeforanstaltninger ville have gavnet både formidlingen og bæredygtigheden.

4. DE VIGTIGSTE ANBEFALINGER FRA DEN EKSTERNE EVALUERING OG KOMMISSIONENS BEMÆRKNINGER

De vigtigste anbefalinger fra evalueringen er anført med kursiv, og Kommissionens svar er anført med almindelig skrifttype.

Gennemslagskraft og omkostningseffektivitet

Kommissionen bør styrke forbindelsen mellem kulturområdet og andre politiske områder med henblik på fuld udnyttelse af kulturaktiviteternes potentielle merværdi i form af aktivt medborgerskab. Struktureret samarbejde med andre generaldirektorater kunne påtænkes med henblik på overvågning af særlige projekter med høj symbolværdi.

Kommissionen er enig. I meddelelsen om "en europæisk kulturdagsorden i en stadig mere globaliseret verden", som blev vedtaget i 2007, har Kommissionen foreslået en integrering af kulturaspektet i alle relevante EU-politikker. Kommissionen bestræber sig på at styrke sin interne koordinering på tværs af tjenestegrenene og uddybe sin analyse af berøringsfladen mellem kulturel mangfoldighed og andre fællesskabspolitikker med henblik på at ramme den rette balance mellem forskellige politiske mål, bl.a. fremme af kulturel mangfoldighed, når der træffes beslutning eller fremsættes forslag vedrørende forskrifter eller finansiering.

Kommissionen skal overholde fristerne i den foreløbige tidsplan for udvælgelsesproceduren og sikre, at udvælgelsen af ansøgerne offentliggøres tidligere, da mange organer følger kalenderåret. Det ville derfor være relevant at koordinere tildelingen af EU-støtten med gennemførelsen af organernes aktiviteter ved udgangen af kalenderåret.

Kommissionen er enig i, at det ville være ønskeligt at afkorte procedurene for indkaldelser af forslag og har allerede taget skridt til at afkorte proceduren for tildeling af driftsstøtte til organer, der er aktive på kulturområdet, mest muligt. I 2008 for eksempel vil afgørelser om støtte erstatte kontrakter, hvilket vil afkorte proceduren med gennemsnitligt en måned. Øget brug af faste beløb vil bidrage til at fremskynde behandlingen af ansøgningerne. I 2008 indføres flerårige støttebeløb (jf. nedenfor), hvilket også vil bidrage til at undgå forsinkelser i fremtiden.

Det skal desuden bemærkes, at andre faktorer såsom udvalgsproceduren (høring af forvaltningsudvalget og Europa-Parlamentets ret til indsigt før offentliggørelsen af indkaldelsen og før meddelelsen af resultatet af udvælgelsesproceduren) har stor betydning for den langstrakte udvælgelsesprocedure. Kommissionen søger dog at få ændret retsgrundlaget for Kulturprogrammet, hvorved Kommissionen direkte ville kunne træffe afgørelser om tildeling af driftsstøtte til organer, der er aktive på kulturområdet. Hvis dette vedtages af Rådet og Europa-Parlamentet, vil udvælgelsesproceduren yderligere kunne afkortes med flere uger.

Kommissionen bør forbedre den bistand, der gives støttemodtagerne, ved hjælp af retningslinjer for teknisk bistand med henblik på at give et mere ensartet svar og reagere hurtigere på støttemodtagernes henvendelser.

Det skal bemærkes, at oprettelsen af det forvaltningsorgan, som fra 2006 har stået for gennemførelsen af en stor del af programmerne under Generaldirektoratet for Uddannelse og Kultur, bidrager til at forbedre den overordnede gennemslagskraft og omkostningseffektivitet i forbindelse med forvaltningen af indkaldelser af forslag.

Med den nye generation af programmer (2007-2013) har både Kommissionen og forvaltningsorganet bestræbt sig på at yde bedre bistand til ansøgerne. Der er blevet udviklet en række nyttige værktøjer og tjenester (bl.a. praktiske retningslinjer, ofte stillede spørgsmål, mere brugervenlige formularer, en særlig e-mailadresse).

Desuden organiserede Kommissionen og forvaltningsorganet i 2007 to informationsdage i Bruxelles, hvor ansøgerne fik praktisk vejledning om, hvordan man udformer en god

ansøgning, og fik mulighed for at stille spørgsmål. Disse vellykkede informationsdage vil blive gentaget i fremtiden.

Kommissionen bør udvikle en database til bedre, løbende overvågning og konsolidere og følge op på overvågningsresultaterne fra de endelige rapporter.

Kommissionen tilslutter sig denne vurdering. Forvaltningsorganet har udviklet en ny database, som vil gøre det muligt at foretage løbende overvågning i fremtiden og gøre det lettere at rapportere om aktioner, som samfinansieres af EU.

Aktiviteternes og resultaternes synlighed

Kommissionen opfordres til at indføre særlige kriterier vedrørende synlighed i udvælgelsesproceduren. Støttemodtagere bør modtage en folder fra Kommissionen om tidligere støttemodtageres bedste praksis, når det gælder om at gøre aktiviteter og resultater mere synlige.

Kommissionen er helt enig i, at de støttede aktioner skal gøres mere synlige og formidles bedre til offentligheden. I den nye generation af indkaldelser af forslag (programmerne for perioden 2007-2013) er synlighed og formidling af resultaterne et vigtigt tildelingskriterium. Dette betyder, at ansøgerne også bedømmes på synligheden, formidlingen og udnyttelsen af de planlagte aktiviteter (anvendelse af forskellige kommunikationsværktøjer, kvaliteten af medieplanen, antal personer, der berøres af aktionen mv.).

Kommissionen er desuden ved at udvikle en ny database ("EVE"), som skal indeholde offentligt tilgængelige oplysninger om projekter, der har modtaget støtte.

Bæredygtighed

Kommissionen bør gøre brug af flerårige støttebeløb. En kombination af årlige og flerårige støttebeløb kunne anvendes afhængigt af projektets art. Ansøgerne kunne eventuelt vælge mellem årlige og flerårige støttebeløb.

Kommissionen er opmærksom på ønsket om at sikre større stabilitet og sikkerhed for støttemodtagere, der søger om driftsstøtte, og erkender, at flerårige støttebeløb ville være til stor hjælp for visse organer til gennemførelsen af deres faste aktiviteter. Kommissionen har derfor undersøgt muligheden for at tilbyde flerårige støttebeløb og samtidig overholde bestemmelserne i finansforordningen. Kommissionen vil som et resultat heraf fra 2008 tilbyde ansøgerne under streng II i kulturprogrammet muligheden for at anmode om flerårig eller årlig støtte. Fra og med 2007 har organerne under det tidligere emneområde I haft mulighed for at vælge flerårige støttebeløb inden for rammerne af programmet for livslang læring.

Kravet om lav ekstern finansiering (20 % for emneområde II og 25 % for emneområde III), der er tilpasset kulturområdets særlige forhold, bør bevares. Selvom de beløb, der er berørt af princippet om nedtrapning af støtte er lave, har gennemførelsen af princippet en symbolsk værdi og opfattes som en byrde af støttemodtagerne. Evalueringseksperter fandt, at forholdet mellem fordelene ved og udgifterne til gennemførelsen af dette princip er negativt for målsætningen.

Kommissionen er enig i, at det i forbindelse med støtte til kulturinstitutioner (driftsstøtte) ville være ønskeligt at opretholde en høj samfinansieringssats, især hvad angår strukturstøtte. Finansforordningens princip om nedtrapning af støtten kan dog ikke undgås ved driftsstøtte.

Kommissionen ønsker dog at anvende dette princip med så lav en sats som muligt. I 2007 og 2008 var satsen kun 1 % og blev anvendt på samfinansieringsraten og ikke direkte på støttebeløbet.

Kommissionen bør styrke den kvalitative overvågning i forbindelse med gennemførelsen af projekterne og afsætte flere ressourcer til, at der i Generaldirektoratet for Uddannelse og Kultur og forvaltningsorganet kan opbygges et kendskab til kulturområdet og dets aktører.

Kommissionen er enig i, at det ville være ønskeligt at være tættere på kulturområdet som helhed og især at få større kontakt med kulturaktørerne under gennemførelsen af deres projekt. Kommissionen vil undersøge muligheden for at foretage flere kontrolbesøg og deltage i enkelte af de arrangementer, som tilrettelægges af støttemodtagere.

Inden for rammerne af meddelelsen om en europæisk kulturdagsorden i en stadig mere globaliseret verden er Kommissionen i færd med at skabe en struktureret dialog med kultursektoren (fora, konferencer og andre strukturer, der fremmer kommunikation).

5. KOMMISSIONENS KONKLUSIONER

Kommissionen er enig i evalueringsekspertens overordnede vurdering af, at programmet har opfyldt sin målsætning. Selv om det har været vanskeligt at drage en generel konklusion på programniveau, viser analysen af aktiviteter og resultater under *hvert af programmets emneområder*, at de operationelle mål er nået.

Der er ydet støtte til mange forskellige kulturelle netværk og organisationer – kor, museer, orkestre, teatre, kulturelle fonde – under programmet med henblik på gennemførelse af aktiviteter og projekter med en europæisk dimension. Med programmets emneområde III er der ydet støtte til projekter vedrørende mindeforanstaltninger med stor europæisk merværdi, som ikke ville have fundet sted uden fællesskabsstøtte. Alle kulturområder har været repræsenteret blandt støttemodtagernes aktiviteter, hvilket har givet den brede offentlighed mulighed for at deltage i disse aktioner. Kommissionen erkender dog, at der stadig kan ske forbedringer, hvad angår resultaternes formidling og synlighed.

Evalueringen har udmøntet sig i en række nyttige anbefalinger. Efter udløbet af det tidligere program blev de tre emneområder integreret i tre forskellige programmer. Ændringerne af disse programmer og de tilhørende indkaldelser af forslag fra og med 2007 afspejler allerede evalueringsekspertens råd. Eksempelvis i de nye indkaldelser af forslag for kulturprogrammet, Programmet for livslang læring og programmet "Europa for Borgerne" (emneområde I og II) er *formidling af resultaterne* blevet et af de vigtigste kriterier for vurdering af ansøgningernes kvalitet, og der gives mulighed for flerårige støttebeløb.